

SIMPOSI INTERNACIONAL
«TOTS JORNS APRENCH E DESAPRENCH ENSEMBS»:
600 ANYS DE JORDI DE SANT JORDI

GUILLEM CUNILL-SABATÉS
Universitat Pompeu Fabra
guillem.cunill@upf.edu

Amb motiu del sisè centenari de la mort del músic i poeta valencià Jordi de Sant Jordi, la Universitat de València celebrà del 19 al 21 de juny de 2024 el Simposi Internacional «Tots jorns aprench e desaprench ensembles»: 600 anys de Jordi de Sant Jordi, dirigit per Marina Navàs i Marta Marfany, i organitzat per un gran nombre d'entitats: els departaments de Filologia Clàssica i Filologia Catalana de la Universitat de València, la Societat Catalana de Llengua i Literatura (IEC), l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, els projectes VaHiFo (UV), MiMus (UB), DantEsCa (UPF) i TrobEu (UdG), i l'SGR Narpan; i, com a entitats col·laboradores, el Servei de Llengües i Política Lingüística (UV), la Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació (UV), el Departament de Traducció i Ciències del Llenguatge (UPF) i l'Editorial Barcino. El simposi acollí una vintena de comunicacions d'estudiosos de Jordi de Sant Jordi, repartides en taules temàtiques que presidien també experts en el tema, en què es feu un repàs de les aportacions més recents en l'àmbit des d'una volguda diversitat de perspectives. Reuní representants d'una gran part de les universitats del domini català, i també gaudí de veus reconegudes d'universitats estrangeres. Amb aquest simposi s'ha volgut reivindicar la pervivència d'un poeta com Jordi de Sant Jordi, al costat d'altres poetes l'efemèride dels quals també se celebra enguany, en un lloc simbòlicament molt adient: la Universitat de València, a la ciutat on nasqué.

La primera taula, «Aniversaris i estat de la qüestió», presidida per Lluís Cabré (UAB), acollí les intervencions d'Isabel de Riquer (UB) i Lola Badia (UB), que traçaren una panoràmica sobre l'estudi del poeta valencià des del segle xx fins a l'actualitat. Riquer repassà les contribucions de Martí de Riquer a la premsa dels anys trenta, la seva edició de preguerra (1935) i, en especial, el capítol que dedica a l'autor en la *Història de la literatura catalana* (1964). Badia continuà a partir de l'edició *vulgata* de 1984, i resseguí les principals contribucions sobre l'autor, reunides en quatre punts: les aportacions dels arxius, els nous coneixements que tenim de la poesia cortesana entre 1380 i 1432, la posició del poeta en el cànon de la nostra literatura i la recepció en altres literatures i, finalment, comentà alguns punts de l'edició de Fratta (2005).

La segona taula, «Jordi de Sant Jordi i el context familiar», presidida per Josep E. Rubio (UV), inclogué les intervencions de Ferran Garcia-Oliver (UV),

Francesc Massip (URV) i Juan Vicente García Marsilla (UV), que reconstruïren el panorama contextual del poeta. El primer se centrà en la seva biografia, el segon en la joglaria sarraïna —l'entorn en què germinà la personalitat de l'escriptor valencià— i el tercer analitzà l'inventari de béns inèdit de Jordi de Sant Jordi a partir de les persones que hi apareixen, la luxosa indumentària i els altres objectes que expliquen la seva personalitat, com algun instrument musical o alguns elements cavallerescos.

Les comunicacions de Rosanna Cantavella (UV) i Josep Pujol (UAB) estigueren dedicades, tal com es desprèn del títol de la tercera taula, a la «Versificació i retòrica», presidida per Anna Radaelli (Sapienza Università di Roma). Cantavella analitzà les rimes santjordianes acordants i diccionals, segons la classificació de les *Leys d'amors*. Pujol, al seu torn, es dedicà al cultiu i significació dels estramps en la producció d'Andreu Febrer, la seva influència en els de Jordi de Sant Jordi, i en el ressò que tingueren en els poetes posteriors.

La quarta taula, titulada «Fonts i poemes: tradició i innovació», presidida per Stefano Asperti (Sapienza Università di Roma), comptà amb les intervencions de Marco A. Coronel (UV), Llúcia Martín (UA) i Rafael Roca (UV). Coronel ressaltà que l'experiència amorosa trobadoresca està arrelada en la tradició grecoromana —especialment Ovidi—, i l'analitzà a partir dels tòpics literaris, en les figures de l'amant i l'estimada. Martín desgranà d'una manera molt rica el poema «Un cors gentil m'a tant enamorat» a partir dels tòpics que hi apareixen. Roca tractà sobre la primera recuperació de Jordi de Sant Jordi entre finals del segle XVIII i XIX, descrivint els debats sobre el poeta que hi hagué a l'època.

En la cinquena taula, «Intertextualitat i petja», presidida per Jaume Torró (UdG), Jane Whetnall (Queen Mary University of London) se centrà en la recepció de Jordi de Sant Jordi en els poetes castellans del segle XV Íñigo Lopez de Mendoza, Pedro de Santa Fe i Juan Rodríguez del Padrón.

La sisena taula, «Tradició manuscrita i llengua», presidida per Josep Lluís Martos (UA), comptà amb les intervencions d'Anna Alberni (UB), Fabio Zinelli (École Pratique des Hautes Études) i Emili Casanova (UV). Aquesta taula tingué dos eixos. D'una banda, Alberni resseguí la transmissió textual de Jordi de Sant Jordi, presentà un índex de poemes seus en un manuscrit desconegut fins ara i, a més, defensà que hi pot haver una producció important que es podria haver perdut en el manuscrit Vega-Aguiló. D'altra banda, Zinelli i Casanova estudiaren la llengua del poeta, analitzant com feia un ús molt deliberat de la forma occitana o catalana, demostrant la seva mestria en l'ús del llengua.

Les comunicacions de Donatella Siviero (Università degli Studi di Messina) i José María Micó (UPF) estigueren dedicades, tal com es desprèn del títol de la setena taula, presidida per Sadurní Martí (UdG), a les seves «Traduccions» del cançoner jordià: a l'italià en el primer cas (*L'amoroso cerchio: poesie dell'ultimo trovatore*, Milano: Luni, 1997) i al castellà en el segon (*Poesía. Jordi de Sant Jordi*, Barcelona: Barcino i DVD Ediciones, 2009).

Finalment, la vuitena taula, «Recepció moderna i contemporània», presidida per Eulàlia Miralles (UV), comptà amb les intervencions de Hans-Ingo Radatz (Universität Bamberg), que parlà de la seva traducció a l'alemany (*Jordi de Sant Jordi: Der letzte Trobador*, Berlín: LIT-Verlag); James Thomas (Queen Mary University of London) tractà sobre la recepció del poeta valencià entre 1780-1900 a Anglaterra, i Vicent J. Escartí (UV) dedicà la seva comunicació a repassar la presència de Jordi de Sant Jordi a les bibliografies modernes, completant, així, les panoràmiques presentades anteriorment per Rafael Roca i James Thomas.

Durant el simposi també s'organitzaren activitats culturals: la trobada s'inicià amb un recital poètic amb el rapsode Eduard Carmona i el músic Guillem Callejón, i, per finalitzar el primer dia, s'organitzà una visita guiada al Reial Col·legi Seminari del Corpus Christi, a càrrec de Miguel Navarro Sorní (Universidad Católica de Valencia San Vicente Mártir).

El simposi, doncs, acomplí amb escriure els objectius que es proposava, amb intervencions molt fructíferes, que han servit per valorar la significació d'un poeta medieval que se situa just en el centre del cànon català. Cal remarcar que s'aportà una gran quantitat d'informació nova, però també es feu palès que encara queden alguns interrogants que —esperem— esperonin futures recerques que permetin resoldre'ls i, d'aquesta manera, confirmar la vàlua d'un poeta tan excepcional com és Jordi de Sant Jordi.